

104/2009. (VIII. 5.) FVM rendelet

a tájfajták állami elismeréséről, valamint vetőmagvaik előállítási és forgalmazási feltételeiről

A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény 30. § (2) bekezdés *a)–c)* és *f)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a)* pontjában kapott feladatkörben eljárva a következőket rendelem el:

Általános rendelkezések

1. § Az e rendeletben foglaltakat a növényfajták állami elismeréséről szóló 40/2004. (IV. 7.) FVM rendelet (a továbbiakban: Elismerési rendelet) *1. számú melléklete* szerinti szántóföldi növényfajoknak

a) a regionális feltételekhez természetes módon alkalmazkodott, és génerózió által veszélyeztetett mezőgazdasági tájfajtáinak a mezőgazdasági növényfajok Nemzeti Fajtajegyzékébe történő felvétele, valamint

b) e tájfajták vetőmagjának, burgonya esetében vetőburgonyájának (a továbbiakban együtt: vetőmag) előállítása és forgalmazása során kell alkalmazni.

2. § E rendelet alkalmazásában:

a) in situ megőrzés: a fajok és változatok életképes állományainak természetes környezetükben történő fenntartása és helyreállítása, kultúr- vagy haszonnövények esetében pedig az olyan környezetben történő fenntartás, ahol jellegzetes tulajdonságaik kialakultak,

b) génerózió: a genetikai sokféleség idővel történő csökkenése ugyanazon fajok populációi, illetve fajtái között és azokon belül, illetve egy faj genetikai alapjának csökkenése emberi beavatkozásból, illetve környezeti változásból adódóan,

c) tájfajták: az Elismerési rendelet *1. számú melléklete* szerinti szántóföldi növényfajok olyan populációi, illetve klónjai, amelyek természetes módon alkalmazkodtak származási régiójuk környezeti feltételeihez.

Állami elismerés

3. § A tájfajták a génerózió csökkentése érdekében az Elismerési rendelet szerint, a 4–8. §-ban foglalt eltérésekkel vehetők fel a Szántóföldi Növények Nemzeti Fajtajegyzékébe. A tájfajtákat a Nemzeti Fajtajegyzék szántóföldi növények fejezetében elismert tájfajtaként külön listán kell nyilvántartani.

4. § (1) A tájfajta állami elismerése iránti kérelmet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalnak (a továbbiakban: NÉBIH) kell benyújtani. A megkülönböztethetőség, az egyöntetűség és az állandóság (DUS) követelményeinek való megfelelésről a kérelmezőnek kell nyilatkoznia.

(2) Az állami elismerés iránti kérelemben az alábbi információkat kell benyújtani a NÉBIH részére:

a) a tájfajta leírása és elnevezése,

b) az elvégzett saját vizsgálatok eredményei,

c) a termesztés, a szaporítás és a felhasználás során szerzett gyakorlati tapasztalatok, valamint

d) a tájfajta származására és termeszthetőségére vonatkozó információk, ideértve a Növényi Diverzitás Központtól (a továbbiakban: NÖDIK) beszerzett információkat.

(3) A kérelemben bejelentett tájfajtával a NÉBIH nem folytatja le az Elismerési rendelet 9. §-a

szerinti hivatalos vizsgálatot, amennyiben a (2) bekezdés szerinti információk elegendőek a fajta állami elismeréséhez.

5. § (1) Az állami elismeréshez a kérelemben bejelentett tájfajtának a megkülönböztethetőség és az állandóság tekintetében legalább a növényfajra vonatkozó, az Elismerési rendelet *10. számú mellékletében* felsorolt, a Közösségi Növényfajta Hivatal vizsgálati iránymutatásainak vagy az új növényfajták oltalmáról szóló nemzetközi egyezmény (UPOV) vizsgálati irányelveinek vagy a nemzeti irányelvek technikai kérdőíveiben meghatározott tulajdonságokra vonatkozóan kell megfelelnie.

(2) Ha az egyöntetűség megállapítása a fajtaidegen növények darabszáma alapján történik (abszolút homogenitás), akkor a 10% populációs standardot és legalább 90%-os elfogadási valószínűséget kell alkalmazni.

6. § Nem vehető fel a Nemzeti Fajtajegyzékbe elismert tájfajtaként a tájfajta, ha a kérelemben bejelentett fajta

a) már szerepel regisztrált fajtaként a Közösségi Fajtajegyzékben, vagy

b) a Közösségi Fajtajegyzékből 2 éven belül törölték, illetve a törlés után a vetőmag-forgalomba hozatali jogosultsága fennállásának időtartama alatt,

c) közösségi vagy nemzeti fajtaoltalom alatt áll, vagy az oltalom iránti kérelem elbírálása folyamatban van.

7. § (1) A NÉBIH a Növényi Génbank Tanács javaslata alapján határoz a tájfajta állami elismeréséről.

(2) Az állami elismerésben részesített tájfajta (a továbbiakban: elismert tájfajta) neve a mezőgazdasági növényfajok és zöldségfajok fajtaelnevezéseinek alkalmasságára vonatkozó végrehajtási szabályok megállapításáról szóló, 2000. május 4-i 930/2000/EK bizottsági rendelet előírásaitól csak akkor térhet el, ha az nem sérti harmadik fél korábbi iparjogvédelmi jogát.

(3) Az állami elismerés során egy tájfajtának több neve is elfogadható, ha az érintett nevek történelmileg ismertek.

8. § (1) A tájfajta állami elismerése során meg kell határozni azt az egy vagy több régiót (a továbbiakban: származási régió), amelyben a fajtát hagyományosan termesztették, és amelyhez természetes módon alkalmazkodott.

(2) Ha egy származási régió szomszédos európai uniós tagállam területét is érinti, az NÉBIH megkeresi az érintett tagállam illetékes hatóságát a származási régió közös meghatározása érdekében.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerint meghatározott származási régióról az NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot.

9. § A kérelmezőnek vagy megbízottjának az elismert tájfajtát annak származási régiójában kell fenntartania. A fajtafenntartás során olyan módszert kell alkalmazni, amellyel a tájfajta eredeti tulajdonságai a genetikai elszegényedés kockázata nélkül megőrizhetők.

Vetőmag-előállítás és forgalomba hozatal

10. § (1) A szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV. 21.) FVM rendelet (a továbbiakban: Szántóföldi rendelet) *1–5. számú mellékleteiben* előírt forgalomba hozatali feltételektől való eltérés esetén az elismert tájfajta vetőmagja forgalomba hozható, ha megfelel a (2)–(4) bekezdésekben előírt feltételeknek.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagjának a fajtafenntartás szakmai gyakorlatának megfelelően termelt vetőmagból kell származnia.

(3) Az elismert tájfajta vetőmagjának meg kell felelnie a Szántóföldi rendeletben előírt fajoknál engedélyezett legalacsonyabb szaporítási fokú vetőmagokra vonatkozó minősítési követelményeknek a fajtatisztasági előírások kivételével. A vetőmagnak kielégítő fajtatisztasággal kell rendelkeznie.

(4) A vetőburgonya méretére nem kell alkalmazni a Szántóföldi rendelet *5. számú mellékletében* foglalt gumóméretre vonatkozó előírásokat.

11. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját csak a származási régióban lehet termelni. Amennyiben a 10. § (3) bekezdésében előírt minősítési feltételek a származási régióban egy speciális környezeti probléma miatt nem teljesíthetők, az NÉBIH további régiókban is engedélyezheti az elismert tájfajta vetőmagjának termelését (a továbbiakban: vetőmag-termelési régió). A vetőmag-termelési régiókban termelt vetőmagot kizárólag a származási régiókban lehet felhasználni.

(2) Az NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot és a többi tagállamot azon további régiókról, amelyekben az (1) bekezdés alapján a vetőmagtermelést engedélyezni szándékozik.

(3) Az NÉBIH a helyi és a regionális feltételekhez természetes módon alkalmazkodott, és géneráció által veszélyeztetett mezőgazdasági honos fajok és fajták elfogadása, és ezen honos fajok és fajták vetőmagjának, valamint vetőburgonyájának forgalmazása esetében alkalmazható eltérésekről szóló, 2008. június 20-i 2008/62/EK bizottsági irányelv (a továbbiakban: 2008/62/EK irányelv) 11. cikke (2) bekezdése harmadik albekezdésének teljesülése esetén engedélyezheti az elismert tájfajta vetőmag-termelési régióban történő termelését.

12. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját a forgalomba hozatalt megelőzően a vonatkozó nemzetközi módszerekkel, vagy ha ilyen módszer nem létezik, bármely megfelelő módszerrel vizsgálni kell annak ellenőrzése céljából, hogy az elismert tájfajta vetőmagja megfelel-e a 10. § (3) bekezdésében előírt minősítési követelményeknek.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagjának vizsgálatáért és minősítéséért az elismert tájfajta fenntartója, illetve a vetőmag előállítója felel.

(3) A mintákat homogén tételekből kell venni, valamint alkalmazni kell a Szántóföldi rendelet *1. számú mellékletének C. részében*, a *2. számú mellékletének C. részében*, a *3. számú mellékletének C. részében*, a *4. számú mellékletének C. részében*, és az *5. számú mellékletének C. részében*, előírt tételtömegre és mintatömegre vonatkozó szabályokat.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben foglalt tevékenységeket a növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal ellenőrzi.

13. § (1) Az elismert tájfajta vetőmagját akkor lehet forgalomba hozni, ha

a) a vetőmagot a származási régióban vagy a 11. § szerinti vetőmagtermelési régióban állították elő és

b) a vetőmagot csak a származási régiójában forgalmazzák.

(2) Az elismert tájfajta vetőmagja Magyarország területén lévő, a származási régióval természetes és természetközeli élőhelyeinek szempontjából összehasonlítható más régióban is forgalomba hozható a miniszter engedélyével. Az engedély iránti kérelmet a vetőmag előállítója nyújthatja be a miniszternél.

(3) Az elismert tájfajta vetőmagjának a (2) bekezdés szerinti további régiókban való forgalomba hozatalának engedélyezése esetén a vetőmag előállítója gondoskodik legalább a 14. § szerinti vetőmagmennyiség előállításához szükséges növényállománynak a származási régióban való fenntartásáról.

(4) Az NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot és a többi tagállamot a (2) bekezdés szerinti régiókról, amelyek tekintetében az elismert tájfajta vetőmagjának forgalomba hozatalát engedélyezte.

14. § (1) Az elismert tájfajták esetében a forgalmazott vetőmag mennyisége nem haladhatja meg a Magyarországon az adott tenyészidőszakban ugyanabból a fajtából felhasznált vetőmag 0,5%-át, a *Pisum sativum*, *Triticum* fajok, *Hordeum vulgare*, *Zea mays*, *Solanum tuberosum*, *Brassica napus* és *Helianthus annuus* fajok esetében az ugyanabból a fajtából felhasznált vetőmag 0,3%-át, illetve a 100 hektár bevetéséhez szükséges mennyiséget, attól függően, hogy melyik a nagyobb érték.

(2) A Magyarországon forgalmazott elismert tájfajták vetőmagjának össz mennyisége nem haladhatja meg az országban évente az adott fajtából felhasznált vetőmag 10%-át. Azokban az esetekben, ahol ez a 100 hektár bevetéséhez szükségesnél alacsonyabb mennyiséghez vezet, az adott fajtából Magyarországon évente felhasználható maximális vetőmagmennyiséget meg kell növelni úgy, hogy az elérje a 100 hektár bevetéséhez szükséges vetőmag össz mennyiségét.

15. § (1) A vetőmag-előállítónak minden termelési időszak kezdete előtt értesítenie kell a növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatalt a tervezett vetőmag-termelési

terület méretéről és földrajzi elhelyezkedéséről a Szántóföldi rendelet 14. §-ában előírt határidők betartásával. A növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal az összesített területi adatokat továbbítja az NÉBIH-nek.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti értesítések alapján a tervezett termesztéshez szükséges vetőmag-mennyiség a 14. §-ban megállapított mennyiségeket várhatóan meghaladja, az NÉBIH-nek a fajtafenntartóval történt egyeztetést követően fel kell osztani minden érintett vetőmagtermelő között azt a mennyiséget, amelyet a megfelelő termelési időszakban forgalmazhatnak.

16. § Az e rendeletben a vetőmagtermelésre vonatkozóan meghatározott követelmények ellenőrzése a növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal hatáskörébe tartozik.

17. § (1) Az elismert tájfajták vetőmagja csak zárt csomagolási egységben hozható forgalomba.

(2) A forgalomba hozott vetőmagtétel csomagolási egységeinek zárását úgy kell biztosítani, hogy a vetőmag a csomagoló anyag látható sérülése nélkül ne legyen hozzáférhető. Ilyen zárást biztosít

a) az anyagában zárt csomagolási egység (így például konzervdoboz, hegesztett zsák, zacskó),

b) az önzáró szelepes zsák, ha a szelep nem nagyobb, mint a zsák szélességének 20%-a,

c) az átkötött zsák szűrőkötéssel felhelyezett zárral és címkével,

d) bármely nyitásra sérülő kötés függőcímkével és fémzárral lezárva,

e) a zárszalag,

f) a varrás fémzárral lezárva,

g) a varrás téphetetlen függőcímké vagy öntapadós címke átvarrásával,

h) a konténerek zárására szolgáló szalagzár,

i) a csomagolási egység szájának teljes szélességét átérve lezáró minázó szalag, illetve ragasztott szalagcímké,

j) a nem szövött anyagból készült zsák eredeti nagyságának megőrzését jelölő, a zsák zárandó felétől 1-essel induló-eltávolíthatatlanul rányomtatott – számsort tartalmazó egyszeri átvarrása,

k) a nem szövött anyagból készült zsák eredeti nagyságának megőrzését jelölő, a zsák zárandó vége és az egyszeri varrás közé helyezett öntapadós, hivatalos vetőmagcímké.

(3) A (2) bekezdéssel összhangban lévő lezárás biztosítása érdekében a zárórendszernek legalább címkéből vagy fémzárból kell állnia.

18. § A vetőmag előállítójának, illetve forgalmazójának az elismert tájfajták vetőmagja csomagolásán, illetve tárolóedényén nyomtatott, illetve bélyegzett feliraton, vagy címkén a következő adatokat kell feltüntetnie:

a) az „Európai Unió előírásainak megfelelő” feliratot;

b) a címkézésért felelős személy nevét és címét vagy azonosító jelét;

c) a fémzárolás-, vagy a minősítési céllal legutoljára végzett mintavétel időpontját (év, hónap);

d) a faj botanikai nevére vagy közönséges nevére, illetve mindkettőre kiterjedő latin betűs megnevezését rövidített formában és a faj meghatározójának, leírójának nevét;

e) az elismert tájfajta megnevezését;

f) az „elismert tájfajta” szöveget;

g) a származási régiót;

h) a vetőmag-termelési régiót, ha az eltér a származási régiótól;

i) a tételnek a címkézésért felelős személy által megadott azonosító számát;

j) nettó vagy bruttó tömeget, vagy – a vetőburgonya kivételével – a vetőmagok darabszámát;

k) ha a tömeg fel van tüntetve, és szemcsézett peszticidet, drázsírozó anyagokat vagy más szilárd adalékot használnak, akkor a vegyszeres kezelés vagy az adalék jellegét, és a vetőmagok tiszta tömegét és az össztömeg közötti arányt is, kivéve vetőburgonya esetében.

19. § Az NÉBIH az elismert tájfajta vetőmagjának vagy vetőgumójának azonosságát és fajtatisztaságát kisparscellás fajtaazonosító vizsgálattal ellenőrzi.

Jelentéstétel

20. § (1) A fémzárolatóknak minden termelési időszakban jelenteniük kell az elismert tájfajta

Magyarország területén forgalomba hozott minden egyes vetőmagtételének mennyiségét a növénytermesztési hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatalnak.

(2) Az NÉBIH a 2008/62/EK irányelv 20. cikkének második albekezdése szerinti esetben jelenti az Európai Bizottságnak és a többi tagállamnak a területén forgalomba hozott megőrzendő fajták vetőmagjának mennyiségét.

21. § A 2008/62/EK irányelv 5. cikkének *d)* pontja, 8. cikkének (1) bekezdése és 11. cikkének (1) bekezdése szerinti feladatokat a Növényi Diverzitás Központ látja el, amelyről az NÉBIH értesíti az Európai Bizottságot.

Záró rendelkezések

22. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

(2)–(3)

(4) A (2) és a (3) bekezdés a rendelet hatálybalépését követő 5. napon hatályát veszti.

23. § Ez a rendelet a helyi és a regionális feltételekhez természetes módon alkalmazkodott, és géneráció által veszélyeztetett mezőgazdasági honos fajok és fajták elfogadása, és ezen honos fajok és fajták vetőmagjának, valamint vetőburgonyájának forgalmazása esetében alkalmazható eltérésekről szóló, 2008. június 20-i 2008/62/EK bizottsági irányelvnek való megfelelést szolgálja.